

ЛІТАРАТУРА :

1. Про Національну програму правової освіти населення: Указ Президента України від 18 жовтня 2001 р. № 992 / 2001. Офіційний вісник України. 2001. № 43. ст. 36
2. Положення про НПЛ Юридична клініка ННП УДФСУ 2016. URL: <http://www.nusta.edu.ua/>
3. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 06 червня 2011 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2011. № 51. Ст.2136.
4. Стандарти діяльності юридичних клінік України, схвалені на Все Українському З'їзді Асоціації юридичних клінік України протокол № 02 від 19 червня 2014 р. URL:<https://legalclinics.in.ua/standarty-diyalnosti-yurydychny>

Дарієнко Вікторія Вікторівна,

*студентка 4-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Завальнюк С.В.*

ПРОБЛЕМАТИКА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПАДКУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ ВКЛАДІВ

Нагальною проблемою сьогодення є питання спадкування права на вклад або депозит. Порядок регулювання спадкування банківських вкладів залишається проблемним як у теорії цивільного права, так і в юридичній практиці.

Згідно ст.1058 ЦК України в основі відносин за вкладом лежить договір, а предметом банківського вкладу є грошові кошти, проте не всі грошові вклади у банку можуть виступати предметом заповідального розпорядження. Особливістю правового режиму банківського вкладу як об'єкта спадщини є: спосіб набуття права власності на банківський вклад; передбачений законом порядок користування банківським вкладом; законодавства щодо захисту прав та інтересів спадкоємців як власників банківського вкладу [4, с.45].

Проблемним, наразі, є питання розшуку такого об'єкта спадщини, як вклад у банку, якщо спадкоємцям не відомо, чи було спадкодавцем здійснено такі заощадження. На цьому етапі виникає низка проблемних питань. Якщо при розшуку нерухомого майна нотаріус може подати запит до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, знайти банківський вклад досить складно, адже відповідного реєстру немає. Навіть коли спадкоємцям відомо, що у спадкодавця був відкритий банківський вклад, проте вони не знають де саме і не мають підтверджувальних документів, здійснити розшук такого об'єкта спадщини неможливо. Така ситуація доволі часто виникає, коли спадкодавець

не розповідав про відкритий рахунок, посилаючись на добрі наміри для родини на майбутнє, однак не зауважив, що з юридичного боку при оформленні спадщини виникає така ситуація, коли банківський вклад, як об'єкт спадщини, не буде врахований [3, с.199].

У випадку, коли виникає подібна ситуація, коли при існуванні сотень банківських установ, нотаріус не в змозі направити відповідні запити до кожної. Окрім того, банківським законодавством України встановлена банківська таємниця, що унеможлиблює розшук об'єктів спадщини як банківський вклад, навіть коли спадкоємцям відома банківська установа, де у спадкодавця міг бути відкритий рахунок. У таких випадках спадкування прав та обов'язків здійснюється лише частково, що є порушенням спадкових прав спадкоємців. Тобто, постає нагальна проблема у неможливості розшуку об'єктів, що складають собою спадщину. Створення єдиної бази здійснених вкладів (депозитів) дасть змогу нотаріусам розшукувати майно спадкодавця по відкритій спадковій справі та здійснювати запити щодо наявності вкладу у банківських установах, не порушуючи при цьому банківську таємницю [2].

Проте, беручи до уваги ст.ст. 1059, 1218, 1298 ЦК України спадкодавець має право розпорядитись правом вимоги грошових коштів, які були внесені на підставі договору банківського вкладу. З цього можна зробити висновки, що об'єктом спадщини буде виступати саме зобов'язальне право вимоги грошових коштів, які були внесені і знаходяться у фінансовій установі. Фактично, частина коштів може бути одержана спадкоємцями за дозволом нотаріуса за умови обставин, які мають істотне значення, наприклад- комунальні платежі за інше спадкове майно [1].

Підводячи підсумки вищевикладеного, можна зазначити, що спадкування банківських вкладів має свої особливості. По-перше, об'єктом спадкування може бути як вклад, так і право вимоги на видачу суми вкладу. По-друге, право на вклад має спеціальний порядок спадкування- можливість вчинення заповідального розпорядження. По-третє, норми банківського права та цивільне законодавство потребують удосконалення в частині, що складає сам предмет спадкування банківських вкладів та процесуальний порядок розпорядження банківським вкладом. Отже, на нашу думку, вирішення такої проблеми, як пошук об'єктів банківського вкладу, можливе шляхом створення Єдиного реєстру вкладників задля полегшення розшуку об'єктів банківського вкладу та реалізації прав спадкоємців у повному обсязі. При створенні такого реєстру слід врахувати вимоги банківського законодавства в частині банківської таємниці. Саме це дасть можливість нотаріусам здійснювати запити щодо

наявності вкладу у банку або іншій фінансовій установі в рамках розшуку майна спадкодавця по відповідній спадковій справі.

ЛІТАРАТУРА :

1. Цивільний кодекс України: закон України від 16.01.2003 № 435-IV. База даних (БД) «Законодавство України»/Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Про банки і банківську діяльність: закон України від 07.12.2000 № 2121-III. БД «Законодавство України». ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
3. Гордон М. В. Наследование по закону и по завещанию: учеб. пособие. М.: Юрид. лит., 1967. С. 44–47.
4. Желіховська Ю. В. Спадкування права на вклад у банку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2013. № 22, ч. 1, т. 1. С. 199–206.
5. Кондратова А. Особливості спадкування прав на вклад у банку (інші фінансові уста- нові). National law journal: theory and practice. 2016. № 5. С. 86–90.

Івахненко Єлизавета Олександрівна,
*студентка 3-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Берназ-Лукавецька О.М.*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ДОГОВОРУ ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ

Кожна людина може реалізувати своє право власності як у речових, так і в зобов'язальних правовідносинах. Завдяки наявності різноманітних договірних конструкцій учасники цивільних правовідносин мають можливість самостійно обирати відповідний варіант поведінки та права і обов'язки, що виникають в них не тільки за законом але і безпосередньо в договорах. Проте, щоб мати змогу обирати належні варіанти поведінки потрібно володіти основами у сфері права, з чим, на жаль, в українському суспільстві є недоліки. Не виключенням є договір довічного утримання, який на практиці є дуже суперечливим через зловживання правами обома сторонами контрагентів.

Про договір довічного утримання у своїх працях розповідали такі науковці як, І.В. Несторова, В.Ф. Маслов, Р.А. Майданчик, І.П. Івашова та інші вчені-цивілісти. Але незважаючи на актуальність даних договорів, раніше неврегульовані моменти щодо укладення, посвідчення, визначення істотних умов договору залишаються неврегульованими та потребують більш змістовного правового аналізу та детального розгляду цього питання в усіх його аспектах та проявах.

Згідно з ст. 744 Цивільного кодексу України за договором довічного утримання (догляду) одна сторона (відчужувач) передає іншій стороні